

ROLUL PROFESORULUI ÎN EDUCAȚIE FIZICĂ ȘI SPORT

THE ROLE OF THE TEACHER IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS

CHEPEA ION BOGDAN¹

Abstract

IN THIS PAPER, WE DEFINE THE ROLE OF THE TEACHER IN PHYSICAL EDUCATION AND SPORT, A DISCUSSION OF ASPECTS THAT ADDRESS THE ROLES AND RESPONSIBILITIES ASSOCIATED WITH A PHYSICAL EDUCATION TEACHER. IN TODAY'S SOCIAL CONTEXT, THE TEACHER OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT IS EMERGING AS A SET OF QUALITIES GIVEN PRIMARILY BY THE POSITION OF TEACHER AND SECONDLY BY THE SPECIALIZATION PROFILE THAT IS PHYSICAL EDUCATION AND SPORT, DRIVING ACTIVITIES DIFFERENTIATED FROM OTHER ACTIVITIES WITH INSTRUCTIVE-FORMATIVE CHARACTER. THE MATERIAL WILL CRITICALLY EXAMINE WHAT ARE CONSIDERED TO BE KEY ROLES AND RESPONSIBILITIES FOR THE PHYSICAL EDUCATION AND SPORTS TEACHER IN ORDER TO PRODUCE A CLEARER UNDERSTANDING OF HOW THESE ROLES AND RESPONSIBILITIES CAN PARTICIPATE IN A BETTER TEACHING PRACTICE. KNOWING THAT PHYSICAL EDUCATION AND SPORT ARE CREATED BY PEOPLE, IN CERTAIN SOCIAL AND MATERIAL CIRCUMSTANCES, WHICH MAKES THE TWO TYPES OF ACTIVITIES, EDUCATIONAL AND FORMATIVE ELEMENTS TO HAVE GREAT IMPORTANCE.

Keywords: LESSON, PLANNING, TEACHER, ROLE, SPORT

1. Introducere

Educația fizică și sportul reprezintă unul dintre cele mai importante subiecte din sistemul universitar din prezent. Observându-se o tendință crescândă a obezității în rândul copiilor și adolescenților, nu a fost niciodată mai important ca sănătatea și educația fizică să fie predate în școli și universități.

În momentul în care ne gândim la educație fizică și sport în universități, gândurile a numeroase persoane ar putea să se concentreze, nediferențiat, asupra performanței, competiției de echipă, participării și exerciții regulate. Într-o oarecare măsură, se presupune că acest lucru va contribui la conștientizarea studentului în privința fitness-ului și importanța conducerii unui stil de viață sănătos. Astfel că din acest punct de vedere, rolul profesorului de educație fizică și sport poate fi foarte ușor confundat cu rolul unui simplu furnizor de activitate sportivă.

În aceste condiții, apare planificarea care se dovedește a fi o parte esențială a sportului didactic. Profesorului de educație fizică și sport îi revine rolul de a pregăti mai mult decât prea puțin, iar ceea ce nu este necesar în momentul respectiv poate fi folosit tot timpul într-o altă lecție. Totodată, pentru a ajuta studenții să-și dezvolte abilitățile, este esențial ca profesorul de educație fizică și sport să se gândească la ceea ce aceștia urmăresc să obțină.

Profesorii de educație fizică și sport au rol și o responsabilitate importantă în ceea ce privește siguranța în sport. Acesta ar trebui să fie un aspect major în planurile de lecții, iar

¹ Lect. univ. dr. Chepea Ion Bogdan, Universitatea Constantin Brâncuși, bogdanchepea@yahoo.com

profesorii de educație fizică și sport ar trebui să știe cum pot diminua riscurile de rănire și boală, precum și felul în care se poate trata un accident, în situația în care acesta apare.

Comunicarea eficientă este vitală în predarea sportului, iar aceasta presupune furnizarea de informații și primirea acestora, vorbind și ascultând. Astfel că profesorul de educație fizică și sport, trebuie să trimită mesaje corecte studenților și în același timp trebuie să le ofere acestora șansa de a comunica.

Pe măsură ce implicarea profesorului de educație fizică și sport în sporirea învățământului crește, acesta va deveni din ce în ce mai experimentat, va învăța să observe și să analizeze progresul studenților cărora le predă și totodată va învăța din propriile succese și eșecuri.

Rolul unui profesor de educație fizică și sport este să predea studenților lecții, să monitorizeze progresele studenților, să răspundă nevoilor fizice ale studenților cu dificultăți de învățare și fizice, să evalueze performanța elevilor și să comunice.

Educația fizică și sportul pot fi descurajante pentru mulți studenți, deoarece aceștia pot simți lipsa puterii, abilității și încrederii pe care le posedă și alți studenți. Astfel că rolul profesorului de educație fizică și sport este de a orienta acești studenți spre un stil de viață sănătos și activ. În aceste condiții este vital ca profesorii de educație fizică și sport să aibă la dispoziție suficiente resurse pentru a aduce un aport semnificativ în momentul în care predau copiilor.

2. Rolul profesorului de educație fizică și sport

Noțiunea de rol este strâns legată de cea de statut, între persoane existând relații de reciprocitate și complementaritate. Rolul se definește ca ansamblul comportamentelor pe care membrii grupului le așteaptă de la unul dintre componenți, (Dragnea Adrian, 2004) de exemplu, comportamentul pe care un student îl așteaptă de la profesorul de educație fizică, relațiile de colaborare și subordonare față de acesta, în timpul lecțiilor sau al altor activități organizate în comun.

Educația fizică prin metode pedagogice și natura interactivă specifică a relației dintre profesor și elev este necesar să vizeze întărirea trăsăturilor personale (Hanțiu Iacob, 2011) (credințe, valori morale, motive și interese precum abilitățile motorii sau abilitățile sportive) în pregătirea pentru un stil de viață activ nu numai în școală, ci și pentru întreaga viață a unei persoane.

Astfel se poate vorbi de un rol general, fundamental și de roluri particulare specifice. În cadrul relației dintre profesor și studenții săi, rolul fundamental este dominat de asistența oferită elevilor în învățare, protecție (relații de emiter/receptare de indicații și orientări), dar pentru a-l realiza, profesorul îndeplinește și alte roluri particulare. Aceste relații sunt asemănătoare de la o universitate la alta, oricare ar fi personalitatea profesorului.

În prezent încă, mai există anumiți profesori de educația fizică și sport care se concentrează doar pe exerciții și exerciții predate în stil autoritar. În timp ce, ar trebui să permită o anumită libertate studenților, să-și slăbească reflecția și comportamentul în funcție de propriile lor viziuni și nevoi expresive, rezolvând probleme pe cont propriu și în mod autonom prin crearea de jocuri sau alte forme de activități mai captivante. (Cătăneanu Sergiu, 2011) Însă acest lucru nu înseamnă că profesorii de educație fizică și sport trebuie să scape de toate practicile etichetate ca fiind tradiționale, deoarece moștenirea obiceiurilor este o parte importantă a educației și, prin urmare, activitățile sportive tradiționale sunt, de asemenea, o parte importantă a educației în toate aspectele sale.

Diferențele stiluri de predare și evaluare au implicații diferite și pot fi utilizate în scopuri diferite. (Popovici Dumitru, 2000) Astfel că, în cazul profesorilor de educație fizică și sport, stilul comenzii poate să nu ducă la dezvoltarea unui individ eficient, însă oferă un ghid clar și

concis pentru ceea ce se va întâmpla în cadrul lecției, iar rechemarea imediată nu lasă loc pentru uitarea sarcinii. Pe de altă parte, rechemarea imediată ar putea să nu le ofere studenților timp să proceseze informații, ceea ce ar putea duce la erori și la greșelile care s-au produs din lipsă de înțelegere. Astfel că metodele de predare diferă și variază de la profesor la profesor, fiind cazuri în care profesorul încurajează cooperarea cu studenții, însă sunt și cazuri în care profesorul permite o autonomie completă studenților.

Rolul profesorului de educație fizică și sport, din învățământul superior poate fi subestimat și poate reflecta un grad ridicat de scepticism în ochii societății în momentul în care un profesor de educație fizică și sport îndeplinește în același timp, roluri de profesor, antrenor și sportiv.

Rolul are sens larg, profesorul de educație fizică respectând (așa cum evidențiam la statut) îndeplinirea unor cerințe, contribuția adusă la o relație comportamentală, de exemplu, atașamentul față de elevi, exactitatea și fidelitatea.

Așa cum se întâmplă în multe procese legate de educație, depinde mult de autoritatea persoanei responsabile. Cu toate acestea, această autoritate nu poate fi revendicată, ci trebuie câștigată.

Anumiți profesori de educație fizică și sport încearcă să o câștige prin manifestarea abilităților fizice, dominând studenții în abilitățile motorii și sportului, însă aceasta nu poate fi o strategie de lungă durată în situația în care trebuie menținut un proces pedagogic adecvat.

Atunci când sunt prescrise, rolurile sunt strâns legate de normele privitoare la maniera individului de a-și asuma funcțiile care decurg din statut, manieră în raport cu care există, în sânul grupului, un acord general.

Un individ care ocupă funcția de profesor de educație fizică, stabilește relații cu un alt individ care este elev sau sportiv, comportamentele înscrise pe o scală ipotetică putând fi prescrise sau interzise. Rolurile se află într-o strânsă corelare și implică comportarea mai multor indivizi. (Șerbănoiu Sorin, 2004)

O etapă importantă adesea ignorată de către profesorii de educație fizică și sport este evaluarea unei lecții sau a unei succesiuni de lecții. Acest lucru se dovedește a fi extrem de important pentru un profesor de educație fizică și sport deoarece constituie baza unei viitoare planificări.

Evaluarea va ajuta la analiza progresului în ceea ce privește calitatea de profesor, precum și în ceea ce privește oferirea feedback-ului cu privire la progresul grupurilor care participă la lecțiile de educație fizică și sport. Discuțiile care apar între studenți și profesorul de educație fizică și sport trebui să includă aspecte precum:

- ce sa întâmplat bine și de ce?
- ce sa întâmplat prost și de ce
- ce îmbunătățiri se pot face în cadrul lecțiilor de educație fizică și sport;
- ce modificări este necesar să se realizeze pentru următoare lecție, de exemplu în ceea ce privește planificarea și echipamentul;
- ceea le-a plăcut studenților sau ce le-a displăcut;
- modul în care stundenții s-au comportat / au răspuns / au contribuit la lecția de educație fizică și sport;
- modul în care studenții și-au atins obiectivele.

Toate aceste aspecte, se dovedesc a fi necesare, pentru a putea realiza o evaluare corectă, iar în aceste condiții este necesar ca profesorul de educație fizică și sport să-și noteze activitățile și obiectivele lecției, care pot fi foarte utile pentru planificarea lecțiilor viitoare.

Rolul profesorului se poate modifica în momentul în care intervin schimbări în oricare dintre relațiile existente. Important este să nu intervină conflicte de rol, în principal între profesor și elev. (Ungureanu Aurora, 2010)

Specialistul în educație fizică și sport se manifestă ca orice individ, în familie, profesie, timp liber etc., cu dorințe, speranțe, așteptări, aspirații și scopuri. Toate aceste fenomene psihice alcătuiesc latura proiectivă a conștiinței și prezintă o importanță excepțională în înțelegerea persoanei.

Un domeniu cheie al responsabilității pentru un profesor de educație fizică și sport este să fie conștient de cerințele legale și obligațiile pe care profesorii le au în menținerea siguranței. Accidentele și vătămările minore apar adesea în timpul sportului. Unele sporturi prin natura lor sunt mai periculoase decât altele.

Profesorii de educație fizică și sport sunt responsabili pentru luarea tuturor măsurilor de precauție pentru a evita accidentele și rănilor. (Dragnea Adrian, și colab. 2001) Cu toate acestea, sunt momente în care acestea sunt inevitabile și prin urmare, profesorul de educație fizică și sport trebuie să știe ce măsuri trebuie să ia dacă apar. Totodată, profesorii de educație fizică și sport au responsabilitatea de a încerca să oprească apariția acestora. Astfel că, sesiunile de educație fizică și sport, ar trebui să înceapă cu o încălzire și să se termine cu răcire pentru a reduce riscul de rănire. În aceste condiții unui profesor de educație fizică și sport îi revine rolul de a verifica:

- obstacole sau potențiale pericole, de exemplu suprafețele periculoase;
- dacă există suficient spațiu de joc pentru numărul de subiecți care alcătuiesc grupul;
- dacă echipamentul necesar pentru sesiunea de educație fizică și sport este în stare de funcționare în siguranță;
- localizarea ajutoarelor medicale, de exemplu, kit-ul de prim ajutor, apa, cel mai apropiat consultant medical/oficial, clinică/centru de sănătate sau lucrător de prim ajutor.
- dacă în lotul de subiecți care participă la sesiunea de educație fizică și sport, există persoane care au o afecțiune specifică, de exemplu epilepsie, diabet;
- dacă este disponibilă apă potabilă;
- dacă activitățile sunt gestionate, controlate și ofensate în mod corespunzător.

Unul dintre cele mai frecvente pericole în activitatea de educație fizică și sport este dat de faptul că oamenii se pot ciocni unul cu celălalt, în special în cazul în care sunt puse în practică activități care implică alergarea și urmărirea. Astfel că profesorul de educație fizică și sport are rolul de a găsi cele mai adecvate activități pe care le predea în condiții de siguranță, oferind grupurilor de studenți o arie proprie în care să desfășoare activitățile și asigurându-se că toată lumea rămâne în siguranță.

Planificarea unui proces care include mișcări fizice implică întotdeauna un risc de situații neașteptate, în special atunci când se ocupă de adolescenți a căror comportare nu este întotdeauna la fel de potrivită ca cea cerută. Prin urmare, cu cât sunt pregătiți mai bine cadrele didactice pentru lecții, cu atât mai puțin se confruntă cu situații neașteptate.

Este extrem de important ca un profesor de educație fizică și sport să-și cunoască studenții cărora le predă, deoarece fiecare este diferit într-un fel. (Cojocar Venera Mihaela, 2002) Odată înțeleși, profesorul va avea capacitatea de-a ajuta și încuraja să profite cât mai mult de abilitățile lor.

În aceste condiții, se poate afirma că, un profesor de educație fizică și sport, cu cât se află mai aproape de sport și cu cât îi ajută mai mult pe alții să-și îmbunătățească abilitățile, cu atât va cunoaște mai mult succesul cu studenții săi. Cu toate acestea, în cadrul lecțiilor de educație fizică și sport nu sunt predate de către profesor doar competențe complicate, iar prin rolul pe care îl deține, poate fi:

- supraveghetor pentru a se asigura că lecțiile sunt sigure și corecte;
- organizator pentru a se asigura că fiecare student primește ocazia și timpul maxim în fiecare lecție;
- motivator pentru a genera o abordare pozitivă și entuziastă în fiecare student;

- instructor pentru a ajuta studenții să dobândească competențe într-un mediu competitiv și necompetitiv;

- formator pentru a îmbunătăți aptitudinea fizică și sănătatea.

Profesorul de educație fizică trebuie să se înconjoare de un veritabil câmp de acțiuni și relații pentru a îndeplini prin rol cerințele statutului. (Cârstea Gheorghe, 2000) Acestea fac parte din mecanismele proiective care îi pun în contact cu alte persoane, făcând posibilă comunicarea, compararea și cunoașterea interpersonală. Din aceste motive, pregătirea profesorilor de educație fizică în universități trebuie să cuprindă mijloace care să dezvolte nivelul de aspirație în profesie, optimismul, curiozitatea științifică și căutarea permanentă de autoperfecționare. Nivelul de aspirații se dezvoltă prin intervenții și orientări date de cadrele universitare, respectându-se o serie de elemente. Astfel, studenții să fie stimulați să exprime verbal ceea ce doresc să facă în timpul studiilor și după încheierea acestora. Se vor lua în discuție performanțele anterioare, condițiile existente în prezent și cele probabile (în viitor), legislația, stabilirea unor scopuri realizabile (nu utopice), strategii raționale (posibile) etc.

De multe ori, nerealizarea unor scopuri, determină tendința de abandon, moment în care cadrele didactice este bine să intervină cu încurajări (obiective credibile), cu reformulări de obiective și eventual, noi strategii.

Învățământul modern necesită ca profesorul de educație fizică și sport să implice studenții în procesul de planificare a curriculumului, iar acest lucru ar putea asigura implicarea studenților, deoarece ar simți că au avut șansa de a decide și de a influența fluxul și direcția educației lor. (Ungureanu Aurora, 2009)

Comparație între predarea tradițională și cea modernă în cazul lecțiilor de educație fizică și sport (tabel nr.1)

Predarea tradițională	Predarea modernă
Profesorul are calitatea de distribuitor al cunoștințe	Profesorul are calitatea de ghid al educației
Rolul studentului este pasiv	Rolul studentului este activ
Studenții nu au nici un cuvânt de spus în planificarea curriculum-ului	Studenții participă la planificarea curriculum-ului
Învățare prin memorare și transpunere în practică	Învățare predominantă prin descoperire
Teste efectuate reguat	Teste efectuate formal
Accent pe concurență	Accet pe exprimarea creativă.

Cei mai buni profesori de educație fizică și sport, din cadrul universităților, mențin o mentalitate de creștere, căutând mereu modalități de îmbunătățire prin propria lor dezvoltare profesională. (Tudor Virgil, 2001) Deși este posibil să nu folosească terminologia, profesorii de educație fizică și sport sunt recunoscuți pentru colaborarea cu colegii lor prin intermediul anumitor rețelele de învățare. Citesc cărți despre filosofia coaching-ului și motivație, participă frecvent la conferințe pentru a împărtăși idei cu alți și pentru a primi feedback cu privire la ideile lor. Totodată, profesorii de educație fizică și sport nu se tem să pună întrebări și să pună în discuție ipoteze, în situația în care acestea se dovedesc a fi benefice elevilor săi.

3. Concluzii

Unul dintre rolurile cele mai importante ale unui profesor de educație fizică și sport vizează aspecte cu privire la motivarea grupurilor cărora le predă. Se cunoaște faptul că nu toți studenții sunt entuziaști în ceea ce privește participarea la lecția de educație fizică și sport, mai ales dacă se tem că nu vor fi foarte buni, însă eforturile depuse de profesore vor ajuta

studentii să-și îndeplinească obiectivele și în același timp, să-și păstreze entuziasmul pe care îl pot avea deja.

Predarea sportului poate fi extrem de plină de satisfacții. Astfel că, eforturile unui profesor de educație fizică și sport pot oferi studenților mult în ceea ce privește bucuria, dezvoltarea personală și bunăstarea fizică. Cu toate acestea, felul în care sunt predate și difuzate lecțiile de educație fizică și sport va determina cât de mult câștigă cu adevărat din implicarea lor în sport.

În concluzie, un profesor de educație fizică și sport are un rol extrem de important în înțelegerea procesului de învățare, prin intermediul căruia este vizată dezvoltarea abilităților printr-o comunicare și organizare eficientă, iar în aceste condiții profesorul de educație fizică și sport va trebui tot timpul să-și mențină studenții motivați. Profesorii de educație fizică și sport trebuie să fie conștienți de faptul că nu există momentan o soluție generală pentru problemele cu care se confruntă educația fizică și sportul și mai presus de toate, procesul de predare / învățare trebuie să funcționeze eficient, cu un accent puternic pe aspectele pedagogice ale dezvoltării corpului într-un mediu sănătos.

4. Bibliografie

[1] **Cătăneanu Sergiu**, Metodica predării educației fizice sportive în învățământul preuniversitar, Editura Sitech, Craiova, 2011

[2] **Cârstea Gheorghe**, Didactica educației fizice, ANEFS, București, 2000.

[3] **Cojocaru Venera Mihaela**, Teoria și metodologia instruirii, Editura didactică și pedagogică, București, 2002

[4] **Dragnea Adrian**, și colab. Ghid metodologic pentru organizarea și desfășurarea activităților de educație fizică și sport la copiii instituționalizați (7-14 ani). Programe și aplicații, Editura Didactică și Pedagogică, București, 2001

[5] **Dragnea Adrian**, Teoria educației fizice și sportului, ediția a II-a Editura FEST, București, 2004

[6] **Hanțiu Iacob**, Teoria educației fizice și sportului, Editura Universității din Oradea, Oradea, 2011

[7] **Popovici Dumitru**, Didactica – soluții noi la probleme controversate, Editura Aramis, București, 2000

[8] **Șerbănoiu Sorin**, Metodica educației fizice, Editura Cartea Universitară, București, 2004

[9] **Tudor Virgil**, Evaluarea în educația fizică școlară, Editura Printech, București, 2001

[10] **Ungureanu Aurora**, Predarea lecției de educație fizică prin jocuri de mișcare, Editura Universitaria, Craiova, 2009

[11] **Ungureanu Aurora**, Metodica educației fizice în învățământul preșcolar și primar, Editura Universitaria, Craiova, 2010